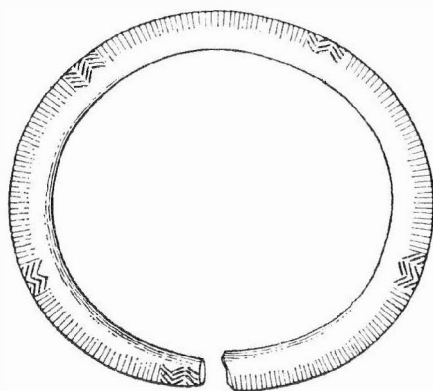

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

BRNO 1974

lezových horizontů. Ukázala, že vyvýšený hřeben je v podstatě pásmem doškovitých sesuvů, které se postupně vícekrát překrývají a které jsou tvořeny pestrými vápnitými jíly a zeminami se značnou příměsí vápencové sutě. Druhotné pohyby postihly i kulturní vrstvy a uvedly je do zvláštních stratigrafických vztahů. Rozsah prozkoumaných ploch nebyl sice značný, ale přesto se podařilo získat, zejména právě ze sondy III, hojný soubor kamenné industrie, nástroje kostěné, především zlomky lopatovitých tvarů a šidel, i předměty ozdobné. Zvláštní zmínku zasluhuje zdobený sobí paroh, původně kopáč, a hrudky pálené hlíny, z nichž mnohé jsou zřetelně modelovány a jiné zase představují zlomky drobných sošek.

Koncem měsíce října zahájilo JZD Pavlov připravované rozsáhlé úpravy svahů. Dvěma velkými buldozéry byla shrnována vyvýšená místa a snižována pásma protáhlých hřbetů a uvolněnými zeminami vyplňovány úvozy, deprese a prohlubně pod čely a vlnami kerných sesuvů. Hned v první fázi byl ohrožen také celý prostor jednoho z předních archeologických nalezišť v naší zemi. V délce 130 metrů byl zde odkryt výchoz kulturní vrstvy, který obsahoval několik ohnišť a rozsáhlejší popeliště, více narušených kostí, kamenné nástroje a další památky rozsáhlého sídliště prvobytných lovců mamutů. Na jiném místě tvořily kosterné zbytky dokonce i menší odpadovou skládku. V dosahu nejcitelnějšího areálu pracovaly veliké buldozéry po celý měsíc listopad za stálého dozoru pracovníků ústavu. Jen díky plnému pochopení a zájmu představitelů JZD Pavlov a obsluhující posádky těžkých zemních strojů zde mohly být doslova před jejich pásy a před radlicemi zachyceny vzácné památky. Při okrajích pásma doškovitých sesuvů a v čelech jednotlivých ker vytvořily stroje několik zajímavých profilů, které poskytly nový pohled na úložné poměry nálezových vrstev a na celkovou stavbu sesuvného území. Také zde bylo rozrušeno více ohnišť a zachráněno hojně nálezů. Kromě kostí mamutích i jiné lovné zvěře to bylo větší množství kamenné industrie s řadou dokonalých typů, kostěných nástrojů a několik předmětů ozdobných. Znovu se opakovaly i hrudky pálené hlíny se stopami modelování.

Přesuny zemin zasáhly citelně i areál, kde se při dřívějších výzkumech objevovaly hojně ony vzácné zvířecí i lidské figurky z pálené hlíny. Postup prací, které budou pokračovat na jaře příštího roku, se však podařilo usměrnit natolik, že tyto areály, stejně jako i ještě další nálezově perspektivní oblasti, zůstaly zachráněny pro další výzkum. Přednostně budou muset být ovšem prošetřena ta území, kde se kulturní vrstvy dostaly v nových podmínkách blíže k povrchu a tedy i do pásma bezprostředního ohrožení při dalším zemědělském obdělávání.

Grabung und Rettungsaktion in Dolní Věstonice (Bez. Břeclav). Die Grabung der paläolithischen Station bei Dolní Věstonice trat im Jahre 1973 in eine neue Etappe ein, die ausgedehnte Terrainherrichtungen hervorriefen. Vor ihrer Eröffnung wurden drei Sonden auf der empfindlichsten Stelle im westlichen Teil der Station geöffnet. Sie beglaubigten den Verlauf der früheren Grabungen und erweiterten auch die Erkenntnisse von den Lagerungsverhältnissen der Fundschichten, die hier durch schindelartige Abrutsche gestört waren. Den ganzen November verfolgten Institutsmitglieder die Arbeiten zweier schwerer Bulldozer, die im Rahmen der projektierten Herrichtungen die erhöhten Stellen abnahmen. In einer Länge von 130 m erfassten sie die Kulturschicht mit Feuerstellen, mit einer umfangreicheren Aschenstätte, mit Knochen und Steinwerkzeug. An einer anderen Stelle wurde eine Abfallanhäufung von Mammutknochen abgedeckt. Am Rande der Zone der schindelartigen Abrutsche und an der Stirnfront der einzelnen Schollen bildeten sie einige interessante Profile und legten einige weitere Feuerstellen mit bemerkenswerten Funden frei. Dank dem Verständnis des Vorstandes der LPG und dem Interesse der Besatzung der Bulldozer gelang es viele Hinterlassenschaften zu retten und die fortschreitenden Arbeiten so zu regeln, dass die perspektiven Fundregionen für eine weitere Grabung erhalten bleiben.

POKRAČOVÁNÍ VE VÝZKUMU V PŘEROVĚ-PŘEDMOSTÍ

(okr. P ř e r o v)

BOHUSLAV KLÍMA, AŮ ČSAV Brno

(Tab. 9)

V rámci ústavních úkolů pokračoval v podzimním období roku 1973 výzkum paleolitické stanice v Přerově-Předmostí rozšířením profilu ve sprašové stěně až k severovýchodnímu nároží pod hřbitovní zdí. Kulturní vrstva sem pokračovala dále ve stejném obsahovém a stratigrafickém provedení. Skládala se ze dvou popelovitých složek, soliflukcí značně rozčleněných. Také spodní nálezový horizont v jejich podloží zde vystupoval v podobě ojedinělých mamutích kostí v nadloží a v povrchové části červenavě zbarvené půdy. Tentokrát to bylo několik mamutích stoliček a větší část páneve. Kostí nebyly však dobře zachovány a trpěly především tím, že ležely jen nehluboko pod

současným povrchem svahu. Se zřetelem k tomu, že kulturní vrstva s nálezy kostí a kamenné industrie zasahuje do sprašové stěny ostrožny pod hřbitov i dále, bude vhodné prošetřit ještě její průběh za nárožím v severozápadní stěně až k výkopu, který zde byl proveden v roce 1943. Tím by bylo možno upřesnit poznatky o úložných poměrech nálezových vrstev také na základě profilu, který bude probíhat v příčném směru k dosud sledovanému defilé. V této stěně byly pak blíže protilehlého severozápadního nároží očistěny orientačně dva profilové zářezy. Kromě jednoho sílexu a drobných uhlíků, prozrazujících úroveň nálezového horizontu, však neposkytly předpoklady pro další úspěšný výzkum.

Vlastivědný ústav v Přerově dokončil v letním období úpravu přestřešku nad skrytým profilem, který byl znovu očistěn po sejmutí navětralé povrchové části. Pečlivě upravená sprašová stěna byla po proschnutí konservačně fixována. Nároží stěny zde bylo situováno velmi příznivě a to tak, aby dobře vynikl průběh nápadného a dokonale vyvinutého mrazového klínu, který zasahuje z nepatrně naznačeného intermikrostadiálního horizontu uprostřed nejmladší spraše značně hluboko až pod úroveň kulturní vrstvy. Tu zcela zřetelně rozštěpil výraznou a širokou trhlinou a její okraje deformoval. Tento zajímavý projev periglaciálního klimatu je nyní trvale také velmi dobře pozorovatelný. Při jižním okraji profilu bylo očistěno pokračování menší skládky mamutích kostí, která nemohla být pro stavební práce v předchozím roce dobře vypracována. Prozkoumaná plocha kulturní vrstvy byla jen nepatrná, a proto i počet získaných nálezů, hlavně předmětů kamenné industrie, byl značně omezený.

Dosavadní výsledky současného archeologického výzkumu v Předmostí shlédli účastníci exkurze Mezinárodního speleologického kongresu i četní návštěvníci této významné lokality, které se tak pracemi ústavu a v péči Vlastivědného ústavu v Přerově vybudovaného přestřešku dostalo trvalé a důstojné presentace.

Fortsetzung der Grabung in Přerov-Předmostí (Bez. Přerov). Bei der Fortsetzung der Grabung der paläolithischen Station in Přerov-Předmostí wurde das Profil in der Lösswand bis zur nordöstlichen Ecke unter der Kirchhofmauer erweitert. Die Schichtenfolge der Funde bildeten zwei aschige Solifluktsbestandteile und in ihrem Liegenden der untere Horizont mit vereinzelt Knochen im oberen Teil des rötlich verfärbten Bodens. In der Nordwand waren bei der gegenüberliegenden Ecke zwei Profileinschnitte gereinigt worden, die jedoch nur ein sehr ausdrucksloses Niveau der Fundschichtenfolge ohne Möglichkeit einer weiteren Grabung verrieten. Bei der Herrichtung und beim Fixieren des Profils unter der errichteten Überdachung gelang es den Verlauf eines gut entwickelten Frostkeiles zu erfassen, der durch einen breiten Riss die Kulturschicht spaltete und deformierte, und einen weiteren Teil einer kleineren Anhäufung von Mammutknochen abzudecken.

MAMUTÍ KOSTI V BRNĚ-HERŠPICÍCH (okr. Brno-město)

BOHUSLAV KLÍMA, AŮ ČSAV Brno

Za zahradou mateřské školy na Bohunické ulici č. 49 v Brně-Heršpicích narazili pracovníci Ingstavu Brno při tunelovité výstavbě kanalizace pro nové sídliště Brno-Bohunice a hned na to i v otevřené šachtici, budoucí přepadové jímky v ohbí kanalisační trasy na mamutí kosti. Omezené možnosti stratigrafického pozorování prokázaly, že v hloubce 650—690 cm probíhá v čisté spraši slabě znatelné souvrství. Horní část tvoří nevýrazná půda, která je do podloží ohraničena hrubšími písky s příměsí drobných stěrčků. Spodní část je zřejmě vodním sedimentem s typickým křížovým zvrstvením. Patrně vyplňuje mělkou erosi rýhu, která, podle petrografické povahy stěrčků, odváděla vody z prostoru Červeného kopce. Kostí ležely na bázi půdy a při povrchu písčitého souvrství. Dobře zachovaná stolička (M 1), fragmenty spodní čelisti, část epifyzy dlouhé kosti, více zlomků pánve a další zbytky celkovou dispozicí nevylučovaly možnost, že patří téměř jedinci. Paleontologický nález není bez zajímavosti zvláště pro jeho možnou souvislost se staropaleolitickými nálezy z blízké cihelny a okolí Brna.

Mammutknochen in Brno-Heršpice (Bez. Brno-město). In der Biegung der Kanalisierungstrasse hinter dem Garten des Kindergartens in der Bohunická Gasse in Brno-Heršpice wurden in der Schichtenfolge des schwach angedeuteten Bodens und der sandigen Ausfüllung einer seichten Erosionsrinne in einer Tiefe von 650—690 cm Mammutknochen erfasst, die eine bestimmte Beziehung zu den altpaläolithischen Funden im Raume des Roten Berges und aus der nächsten Umgebung von Brno haben können.

Tab. 9

Přerov-Předmostí. Seskupení mamutích kostí odkryté pod profilem u hřbitovní zdi. — Anhäufung von Mammutknochen. abgedeckt unter dem Profil bei der Friedhofsmauer.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, A. Životská, L. Trávníčková, M. Bálek

Na titulním listě: bronzový náramek lužické kultury z Býkovic

Tiskem: TISK, národní podnik, Brno, provozovna 54, Gottwaldova 21

Evidenční číslo: ÚVTE1-73332

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné